

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО

**ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ
ПРАВ ГРОМАДЯН
У СФЕРІ ПРАЦІ ТА СОЦІАЛЬНОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ**

Тези доповідей та наукових повідомлень учасників
IX Міжнародної науково-практичної конференції, яка присвячена
50-річчю створення кафедри трудового права Національного
юридичного університету імені Ярослава Мудрого
(м. Харків, 11 жовтня 2019 р.)

За редакцією *О. М. Ярошенка*

Харків
«Право»
2019

Проблеми реалізації прав громадян у сфері праці та соціально-П78 го забезпечення : тези доп. та наук. повідомл. учасників ІХ Міжнар. наук.-практ. конф., яка присвячена 50-річчю створення кафедри трудового права Національного юридичного університету ім. Ярослава Мудрого (м. Харків, 11 жовт. 2019 р.) / за ред. О. М. Ярошенка. – Харків : Право, 2019. – 660 с.

ISBN 978-966-937-793-7

У збірнику вміщено тексти наукових доповідей і повідомлень, присвячених актуальним науковим і практичним проблемам регулювання відносин у сфері праці і соціального забезпечення та розвитку законодавства у вказаній царині.

Тексти доповідей і повідомлень друкуються мовою оригіналу в авторській редакції.

УДК 349.2:331.4(477)

© Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, 2019

© Оформлення. Видавництво «Право»,
2019

ISBN 978-966-937-793-7

Кучма О.Л.

доктор юридичних наук, доцент
професор кафедри трудового права та
права соціального забезпечення
Київський національний університет
імені Тараса Шевченка

*До питання про обчислення компенсації за невикористану відпустку
при звільненні.*

Нарахування компенсації за невикористану відпустку регулюється Порядком обчислення середньої заробітної плати, затвердженим постановою кабінету Міністрів України від 08.02.1995 р. №100 (далі – Порядок), відповідно до п.2 якого обчислення середньої заробітної плати за невикористані відпустки провадиться виходячи з виплат за останні 12 календарних місяців роботи, що передують місяцю виплати компенсації за невикористані відпустки.

На практиці виникає питання щодо обчислення такої компенсації особам, які перед звільненням знаходились декілька років у відпустці по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку та не працювали після закінчення такої відпустки.

Є дискусійні роз'яснення уповноважених органів з цього питання.

Так, Міністерство соціальної політики України у листі від 8 квітня 2016 року №383/13/84-16 зазначає, якщо протягом розрахункового періоду (12 календарних місяців) працівник не мав заробітку не зі своєї вини, зокрема знаходився у відпустці по догляду за дитиною, то відповідно до пункту 4 вищеназваного Порядку середня заробітна плата розраховується виходячи з установленної по його посаді у штатному розписі на момент проведення розрахунку тарифної ставки чи посадового (місячного) окладу (без урахування доплат, надбавок, премій тощо). Відповідно до пункту 7 Порядку середня заробітна плата для нарахування компенсації за невикористані дні відпустки

обчислюється шляхом ділення сумарного заробітку за останні перед місяцем нарахування компенсації (місяцем звільнення) 12 місяців на відповідну кількість календарних днів року за винятком святкових і неробочих днів, встановлених законодавством. Одержаний результат перемножується на число календарних днів відпустки.

Разом з тим, відповідно до абз.6 п.2 Порядку час, протягом якого працівники згідно з чинним законодавством або з інших поважних причин не працювали і за ними не зберігався заробіток або зберігався частково, виключається з розрахункового періоду.

Дискусійно керуватися при обчисленні компенсації абз.3 п.4 Порядку (в інших випадках, коли нарахування проводяться виходячи із середньої заробітної плати, працівник не мав заробітку не з вини працівника, розрахунки проводяться виходячи з установлених йому в трудовому договорі тарифної ставки, посадового (місячного) окладу), адже працівник в період знаходження у відпустці без збереження заробітної плати і не повинен ні виконувати роботу ні отримувати заробітну плату. До того ж працівнику, який перебував у такій відпустці, враховуючи норми Порядку (абз.6 п.2) період відпустки має виключитись з розрахункового періоду, а для розрахунку має братися період перед відпусткою, яка повністю виключається з розрахункового періоду.

Дане питання гостро постає у ситуації, коли працівнику виплачувалась заробітна плата у розмірі мінімальної, і за час перебування у відпустці мінімальна заробітна плата змінювалась.

Спеціалісти управління Держпраці на сайті журналу «Кадровик» консультують, що використовувати для розрахунку середньої зарплати мінімальну заробітну плату (з 1 січня 2019 року її розмір становить 4173 грн.) немає жодних підстав. Сума компенсації за невикористані відпустки не є зарплатою, яку роботодавець виплачує працівнику за виконану ним роботу. Отже, суму компенсації за невикористані дні відпустки не враховують у складі зарплати для порівняння з мінімальною заробітною платою.

Враховуючи вищенаведене, є різні точки зору, як має бути розрахована компенсація за невикористану відпустку при звільненні працівниці, яка наприклад, з 01.11.2016 року по 30.08.2019 року перебувала у відпустці без збереження заробітної плати, а 12 місяців до «виходу у декрет» працювала на 0,5 ставки, отримувала заробітну плату (оклад) у розмірі 1700 грн. та не використала відпустки за відпрацьований рік:

варіант 1. виходячи з розміру 2007 грн. – посадовий оклад за посадою працівниці у штатному розписі на день звільнення (прожитковий мінімум для працездатних осіб з 01.07.2019 р.)

або

варіант 2. виходячи з розміру 1700 грн. – середня заробітна плата за останні 12 місяців розрахункового періоду (01.11.2015-31.10.2016) перед звільненням.

На нашу думку, вірним буде саме варіант 2, оскільки відповідно до абз.6 п.2 Порядку період перебування у відпустці без збереження заробітної плати не повинен включатися до розрахункового періоду для обчислення компенсації за невикористану відпустку; абз.3 п.4 Порядку може бути застосовано тільки до розрахункового періоду.